

POJMOVNIK IZRAZA I DEFINICIJA

Trgovine električnom energijom na berzanskom tržištu Crne Gore

Verzija 1.1

02/11/2020

Podgorica, Crna Gora

Ovaj dokument sadrži definicije pojmova pisanih velikim početnim slovom u Pravilima trgovanja i pratećim i povezanim aktima:

Bankarska garancija	Garancija naplativa na prvi poziv koja se izdaje od strane banke i koju BELEN prihvata kao Sredstvo osiguranja za obaveze Učesnika prema BELEN-u.
BELEN-ova tržišta	Tržišta za Trgovanje Proizvodima sklapanjem ugovora o trgovini električne energije sa fizičkom isporukom. BELEN-ova tržišta se sastoje od dan-unaprijed i dugoročnog tržišta kojima upravlja BELEN.
Berza električne energije D.O.O. - BELEN	Lice koje pruža uslugu uparivanja ponude i potražnje na berzanskom tržištu električne energije u skladu sa Pravilima koje donosi.
Cijena naloga	Cijena koju je Učesnik koji daje Ponudu za kupovinu spreman da plati ili po kojoj je Učesnik koji daje Ponudu za prodaju spreman da pristane na prodaju u odnosu na pojedini Nalog.
Iznos naknada	Iznos promjenjivih naknada sadržanih u Aneksu o trgovanju, Pravila o trgovanju koji čini sastavni dio svakog Ugovora o registraciji.
Dan isporuke	Vremenski interval koji se sastoji od Sati isporuke koji počinju u 00:00 CET nekog kalendarskog dana i završava u 24:00 CET istog kalendarskog dana, tako da se početak Dana isporuke poklapa sa vremenom na kraju prethodnog Dana isporuke.
Dan izdavanja fakture	Radni dan kada BELEN Učesnicima izdaje fakture.
Dan pomjeranja vremena	Kalendarski dan u godini koji se dešava dva puta, prilikom početka računanja ljetnjeg vremena (posljednja nedelja u martu) i prilikom početka računanja zimskog vremena (posljednja nedelja u oktobru) kada se vrše odgovarajuća pomjeranja sata.
Dan poravnanja	Radni dan kako je navedeno u Specifikaciji proizvoda, a na koji će se sprovesti finansijsko poravnanje.
Depozitarni račun	Novčani račun koji je BELEN otvorio za poravnanje u svoje ime i za svoj račun, na kojem drži položen novčani depozit kao osiguranje u novcu za aktivnosti svakog Učesnika.
Godina	Kalendarski period od 12 mjeseci.
Godišnja naknada za učešće na berzanskim tržištima	Naknada koja se naplaćuje na godišnjem nivou koja Učesniku omogućava aktivnosti na svim berzanskim tržištima.
Granica trgovanja	Granica koja se utvrđuje pomoću iznosa u novcu unutar kojeg Učesnik može postavljati ponude za kupovinu.
Jedinična cijena	Jedinična cijena koja je navedena u Specifikaciji proizvoda. Cijena Naloga koja je dostavljena u Nalogu za trgovinu mora biti djeljiva sa Jediničnom cijenom.
Kliring	Proces u kojem BELEN ulazi u transakciju između Učesnika kao centralna ugovorna strana shodno Pravilima i registrovanom Transakcijom u svom sistemu.
Klirinška transakcija	Transakcija utvrđena unutar procesa registracije Konačnih transakcija registrovanih za Kliring koje čine osnovu za poravnanje.
Količina energije	Energija koja će biti isporučena tokom relevantnog perioda isporuke i koja će se ako nije navedeno drugačije smatrati izraženom u MW.
Korisnički nalog	Jedinstveni korisnički nalog i lozinka neophodni za potrebe spajanja na BELEN-ovu platformu.
Kvartal	Kalendarski period od 3 mjeseca.

Nadzor tržišta	Aktivnost praćenja tržišta u skladu sa Pravilima ponašanja i Pravilima trgovanja.
Naknada za ugovoreni volumen kliringa	Naknada za trgovanje koja zavisi od volumena Trgovanja na način koji je istaknut u Iznosu Naknada, koju BELEN naplaćuje Učesnicima za pružanje usluge kliringa na pojedinom i svim BELEN-ovim tržištima.
Naknada za ugovoreni volumen trgovine	Naknada za trgovanje koja zavisi od volumena Trgovanja na način koji je istaknut u Iznosu Naknada, koju BELEN naplaćuje Učesnicima za omogućavanje Trgovanja na pojedinom i svim BELEN-ovim tržištima.
Naknada za registraciju	Jednokratna naknada koju snosi Učesnik prilikom registracije svog statusa na BELEN-ovom tržištu.
Naknada za tehničko održavanje	Iznos naknade neophodan za finansiranje godišnjeg tehničkog održavanja sistema koji se naplaćuje od Učesnika.
Naknada za poništenje naloga	Iznos naknade koji se naplaćuje za poništenje naloga i njegovo povlačenje iz Postupka nadmetanja.
Naknada za trgovanje	Naknada za registraciju, godišnja naknada za učešće na berzanskim tržištima, naknada za tehničko održavanje, naknada za dodatni portfolio, naknada za dodatnog korisnika, naknada za ugovoreni kliring, naknada za ugovoreni volumen trgovine, naknada za poništenje naloga.
Nalog	Ponuda za kupovinu ili Ponuda za prodaju Proizvoda ili nekoliko Proizvoda koje Učesnik uredno preda BELEN-u.
Naručioc Postupka	Učesnik koji inicira Postupak dugoročne trgovine.
Odgovarajući ugovor	Odgovarajući ugovor Naručioca Postupka koji se objavljuje prilikom objave Postupka na dugoročnom tržištu.
Osoba odgovorna za kliring	Osoba koju imenuje Učesnik, a koja će biti odgovorna za kliring i finansijsko poravnanje tog Učesnika i koja će biti kontakt osoba prema BELEN-u u odnosu na kliring i finansijsko poravnanje na tržištima na kojima je Učesnik registrovan.
Osoba odgovorna za trgovanje	Osoba koju imenuje Učesnik, a koja će biti odgovorna za Trgovanje Učesnika i koja će biti kontakt osoba prema BELEN-u u odnosu na Trgovanje na tržištima na kojima je učesnik registrovan.
Operator sistema	Označava operatora prenosnog sistema ili operatora distributivnog sistema.
Organizator Postupka	Aktivnost BELEN-a shodno Nalogu za održavanje Postupka nadmetanja za kupoprodaju dugoročnog profila energije.
Osiguranje	Osiguranje u obliku novčanog depozita na Depozitarnom računu.
Period isporuke	Period koji se sastoji od jednog ili više sati isporuke.
Poništenje Ponude	Povlačenje Ponude iz Postupka ili Trgovine, u definisanom vremenskom intervalu prije Uparivanja Naloga.
Ponuđač	Učesnik na dugoročnom tržištu koji je registrovan kod BELEN-a i koji svojim Nalogom pokreće Postupak trgovine na dugoročnom tržištu električne energije.
Postupak Nadmetanja	Mehanizam koji se koristi za podnošenje Naloga i proračun volumena i cijene za isporuku i preuzimanje električne energije unutar određenog perioda isporuke.
Pravila trgovanja	Opšti uslovi Pravila trgovanja na berzanskom tržištu koje objavljuje BELEN u bilo kojem trenutku, a kojima se uređuje Trgovanje na pojedinim ili svim BELEN-ovim tržištima, uključujući i anekse o trgovanju i Ugovore o registraciji i Ugovore o trgovanju.
Pravila za	Dio pravila koja se odnose na finansijske obaveze i koja su uključena u dodatak

kliring i poravnanje	Pravila o trgovanju i koja čine sastavni dio svakog Ugovora o registraciji.
Predmet Nadmetanja	Precizno definisana količina energije za koju se pokreće Postupak nadmetanja u smislu kupoprodaje energije.
Primjenjivi propisi	Zakoni i propisi primjenjivi u bilo kojoj mjerodavnoj jurisdikciji, uključujući sve naloge, odredbe, presude ili druge odluke nadležnog suda ili Regulatornog tijela u skladu sa takvim zakonima i propisima i propisima na relevantnom mjestu i u relevantno vrijeme.
Proizvod	Svaki Proizvod koji se nudi na bilo kojem BELEN-ovom tržištu na način da je uvršten u Specifikaciju proizvoda.
Radni dan banke	Dan kad su banke u Crnoj Gori otvorene za poslovanje.
Regulatorno tijelo	Svaki nadležni organ, agencija, državno ili drugo tijelo koje ima jurisdikciju nad pravnim ili fizičkim licem u odnosu na relevantno pitanje.
Sat isporuke	Jedan sat u Danu isporuke.
Sistem za kliring	Sveobuhvatni uređaji i sve potrebne komponente koje čine tehničku osnovu za sprovođenje kliringa u elektronskom sistemu.
Sredstvo osiguranja	Novčani aranžman koji je kroz Pravila za kliring i poravnanje prepoznat kao osiguranje za ispunjenje obaveza Učesnika prema BELEN-u, a koje su rezultat aktivnosti Učesnika na bilo kojem BELEN-ovom tržištu.
Stvarno isporučena količina energije	Ukupna količina energije koja je količinski potvrđena na kraju isporuke od Naručioca Postupka ili Učesnika u Postupku na dugoročnom tržištu u slučaju varijabilnog dijagrama kao predmeta nabavke u Postupku.
Transakcija	Sporazum o kupovini Proizvoda dobijen uparivanjem Ponuda za kupovinu i Ponuda za prodaju na BELEN-ovim tržištima, kojima Učesnik kupuje ili prodaje Proizvode, nezavisno od oblika sporazuma.
Transakcioni račun	Novčani račun koji je BELEN otvorio za transakcije neophodne u realizaciji Kliringa i poravnanja.
Trgovac	Fizičko lice koje je ovlašćeno za Trgovanje u ime Učesnika u skladu sa primjenjivim Pravilima trgovanja i Ugovorom o registraciji.
Trgovanje	Proces u kojem Učesnici obavljaju Transakciju na bilo kojem BELEN-ovom tržištu putem predaje Naloga.
Učesnik	Lice sa kojim je BELEN sklopio Ugovor o registraciji za trgovanje na bilo kojem BELEN-ovom tržištu.
Ugovor o direktnom korišćenju Depozita Učesnika	Ugovor sklopljen između Učesnika i BELEN-a u obliku koji je prikazan u Ugovoru o trgovanju, kojim se BELEN ovlašćuje da će prenositi sredstva sa ili na Depozitarni račun kako bi namirio svoje zahtjeve u skladu sa Pravilima kliringa i poravnanja.
Ugovor o registraciji	Ugovor koji su sklopili Učesnik i BELEN, a koji je prikazan u opštem obliku u Ugovoru o registraciji iz Pravila trgovanja, kojim se Učesniku daje pristup Trgovanju na pojedinim BELEN-ovim tržištima.
Ugovoreni volumen trgovine	Ugovoreni obim trgovine je onaj volumen trgovine koji je predmet zaključenog ugovora o isporuci električne energije, I na koji BELEN obračunava naknadu za trgovanje utvrđenu Iznosom Naknada, nezavisno od fizičke isporuke.
Ugovorna strana	Učesnik koji ulazi u ugovor ili Transakciju sa BELEN-om.
Ugovorne strane	Učesnik ili BELEN.

Ukupna količina energije	Energija koja je isporučena na kraju relevantnog perioda isporuke i koja će se ako nije navedeno drugačije smatrati izraženom u MWh koji se odnose na kompletan period isporuke.
Valuta trgovanja	EUR, u kojima Učesnici unose Naloge.
Viša sila	Označava okolnost izvan nečije kontrole, spoljni događaj koji je izvanredan i neotklonjiv i tumačiće se u duhu odredbi Zakona o obligacionim odnosima Crne Gore.
Vozni red	Predstavlja satni raspored kupoprodaje električne energije za dan isporuke koji sadrži svu zaključenu kupoprodaju električne energije.
Vozni red BELEN-a	Vozni red koji u sebi sadrži sve Transakcije koje su rezultat Trgovine električnom energijom svih Učesnika na BELEN-ovim tržištima za taj dan isporuke.
Zahtjev za sredstvom osiguranja	Poziv BELEN-a Učesniku da podnese Sredstvo osiguranja u skladu sa Pravilima Kliringa i poravnanja.
Zatezna kamata	Kamata koju Učesnik mora da plati ukoliko pravovremeno ne ispuni svoje finansijske obaveze, a koja iznosi kamatnu stopu koju predviđaju Primjenjivi propisi za taj slučaj.
Zatvaranje kapija	Vremensko ograničenje do kojeg Učesnik može da preda svoj Nalog, tj. vrijeme zatvaranja opcije trgovanja za Učesnike.